

23 Sinterklaas in pakpapier

Karin Vingerhoets
Schenking 2017

In 2017 hebben Frits Gerssen en Tineke Gerssen-Lintvelt uit Hoogeveen twee prachtige verzamelingen geschonken: centsprenten en Sinterklaaspapier. In deze bijdrage gaan we in op het Sinterklaaspapier.

Verzamelen

Frits Gerssen startte zijn verzameling in 2000. Hij plakte toen enkele vellen Sinterklaaspapier op vellen in een map, zodat hij aan de hand van de afbeeldingen verhaaltjes kon vertellen aan zijn kleindochter. Hij kocht en ruilde papier en kreeg ook regelmatig donaties van vrienden en familie. Na aandacht in de plaatselijke media kreeg Gerssen zelfs van onbekende mensen per post Sinterklaaspapier opgestuurd. De eerste map groeide uit tot een verzameling van zo'n 3000 verschillende ontwerpen.

Geschiedenis

Het oudste inpakpapier voor het feest van de Goedheiligman stamt uit 1930. Het ging toen om papieren zakjes met een toepasselijk Sint Nicolaasmotiefje erop, die banketbakkers gebruikten om hun lekkernijen in te verpakken. Vanaf circa 1950 werd speciaal inpakpapier gemaakt, dat werd gebruikt voor het inpakken van allerhande Sinterklaascadeaus.

Sinterklaaspapier is gebruiksmateriaal. Het is niet geda-teerd en de ontwerpers, tekenaars en andere betrokken makers zijn vaak onbekend. Verzamelaars kunnen een inschatting maken van de datering door te kijken naar de papiersoort, de druktechniek en de vormgeving van de motieven. In de begin-

jaren zijn de ontwerpen en kleuren eenvoudig en vrij sober. Naarmate de welvaart stijgt wordt ook het inpakpapier luxer en kleurrijker. In de afgebeelde voorstellingen zie je de mode van de tijd en veranderingen aan de hand van maatschappelijke ontwikkelingen. Zo veranderde Zwarte Piet van roedrager in pofbroek naar sportieveling op skateboard, roetveegpiet en witte Piet.

Indeling

Frits Gerssen heeft vanaf het begin zijn papieren ingedeeld naar wat er te zien is, zodat de collectie overzichtelijk bleef toen de omvang groeide. Hij onderscheidde verschillende rubrieken, waaronder: Sint + Piet + paard, Sint + Piet + boot, Piet met pakjes, Intocht, Speelgoed, Liedtekst, Kindertekening. Binnen deze rubrieken kan nog een onderverdeling gemaakt worden, bijvoorbeeld 'Sinterklaas alleen': alleen zijn hoofd, als borstbeeld, ten voeten uit, met boek of staf of zonder, als silhouet enzovoorts.

Na de overdracht van de schenking zijn alle papieren in de KB omgepakt in verpakkingen van zuurvrij karton. De schenking bestaat 22 dozen met Sinterklaaspapier, geordend naar voorstelling, één doos met tentoonstellingsmateriaal en een exemplaar van Gerssens catalogus Sinterklaas in pakpapier, waarin hij de ontwikkelingen in productie en voorstellingen beschrijft. Dankzij de heldere indeling en de catalogus, is de papierverzameling erg interessant en bruikbaar voor onderzoekers.

Verzamelaars

In Nederland is een handvol mensen intensief bezig met het verzamelen van Sinterklaaspapier. Gerssen is na de overdracht van zijn collectie gestopt met het verzamelen van Sinterklaaspapier. Hij liet ons weten wel nog steeds contact te hebben met

de verzamelaars SNIPP (*Sint Nicolaas In Pak Papier*). Zij verzamelen gestaag voort en zien de illustraties, zeker die van Zwarte Piet, in rap tempo veranderen. Dat mist hij nu wel een beetje, maar hij is blij dat zijn verzameling een goed onderkomen heeft gevonden in de KB. Het plakboek waar zijn verzameling ooit mee begon, blijft thuis voor zijn kleindochter bewaard!

De schenking omvat een uitgebreide verzameling sinterklaaspapier, bestaande uit 22 dozen met geordende monsters van inpakpapier uit de periode 1950-2016. Tot de schenking behoort ook een doos met materiaal dat is gebruikt bij de tentoonstelling 'Sint-Nicolaasinpakpapier uit de collectie van Frits Gerssen' in de Openbare Bibliotheek in Hoogeveen in 2007, bestaande uit o.a. 140 monsters uit de periode 1960-2007 en bijbehorende vitrineteksten. De gehele verzameling is beschreven in de catalogus *Sinterklaas in pakpapier*, die Frits Gerssen in 2016 publiceerde. Het KB-exemplaar bevat een persoonlijke boodschap van zijn hand, ter gelegenheid van de schenking.